

Z NAŠICH REVUÍ.

Vojensko-technické zprávy č. 2.

Druhé číslo VTZ se vyznačuje bohatým rozsahem. N. d. p. Harlas počíná serii statí o francouzských methodách střelby proti letadlům. Pojednává o střelbě na pevný bod a o značném polohovém úhlu, dále o stanovení časování a o elevaci. Vyzvedá systém početně-grafický — monografie — používaný v armádě francouzské, proti dělostřeleckým tabulkám a rozepisuje se o přístroji určujícím časování, spojeném s optickou osou dalekohledu (mirážem) a o přístroji náměrném, spojeném s hlavní. Štkpt. Ing. Mlčoch dokončuje studii o účinku dělových střel s ohledem na zakládání štolových úkrytů a kaveren. Uvádí výsledky francouzského podpl. Benoita, ředitele technických prací pevnosti Verdunu, týkající se účinků granátů různé ráže na tři typy zdiva. Z těchto je zřejmo, že pevnosti, mající odolati účinkům granátů 42cm, vyžadují betonové desky ze speciálního betonu (1:1.3:3) tloušťky 15—25 m, uložené na pružné vrstvě pískové 1-0 m, při vyztuženém betonu o tloušťce alespoň 175 m; v obou případech je výhodné, aby na desce byl násep zemitý 100 m. Velmi dobře vzdorovaly nárazům dělových střel ocelové pancíře o tloušťce 30 cm (Verdun, Douamont). Na konci statí uvedena je literatura a několik počtářských cprav ke statí v čísle 1. Štkpt. Ing. Fišer popisuje vývoj čs. vojenského zeměpisného ústavu. Zmínjuje se o projektu budovy, která se staví v Bubenči na pozemku o ploše 7100 m², o délce hlavního traktu 106-40 m, obou křídel po 61-50 m; budova bude třípatrová, s velikou tiskárnou ve dvoře a se sklepy pro pozorování gravitační a kyvadlová. Stať doložena je půdorysem přízemí a půdorysem sklepa. Kpt. Ing. Seifert zahajuje serii článků o výbušninách (historický úvod, základní pojmy a rozdělení, zjevy doprovázející výbuch). Pokud je mi známo, má tato práce vyjít v celku knižně.

Velmi bohaté jsou statí hlídkové. Je tu hlídka stavební (o soutěži na památník odboje a Žižkův pomník), velmi zajímavá stať o pohonu nákladních automobilů nassávaným plynem, doložená tabulkou, o spotřebě paliva při pokusné jízdě s automobily firem: Kopra (nákladní automobil Praga 3 t), Českomoravské strojírny (Praga pohonná látka pragolin), Laurin a Klement (3 t, systém Parker). Dovojuje se hospodárnosti nassávaného plynu proti pohonu pragolinem 1:4 až 1:5 a jelikož dřevěného uhlí, jehož je k výrobě na-

ssávaného plynu zapotřebí (vodní pára rozkládá se rozžhaveným dřevěným uhlím, plyn se čistí, chladí a mísí před vstupem do motoru se vzduchem v poměru 1:1) máme sdostatek, a generátor na nassávaný plyn se dá nasadit na každý výbušný motor, ukazuje jeho veliký význam pro naši republiku. Je to výnatek ze zajímavé přednášky štkpt. Ing. Růžičky na schůzi „Zájmové skupiny vojenských inženýrů“. Ve hlídce železniční uveden je posudek francouzského důstojníka o válečném mostě rak.-uh. armády Rooth-Waagnerově. Je to podrobné a velmi zajímavé srovnání s francouzským válečným mostem Henryho, vyznívajícím, ač nerado, pro most Rooth-Waagnerův. Mjr. Ing. Novotný vyvrací některé pochoby tohoto francouzského důstojníka, omlouvá je nedostatečnou informací a ukazuje, jak skvěle se válečný most Rooth-Waagnerův osvědčil přes Sávu u Bělehradu. (V rekonstrukci mostu u Ivangorodu, viadukt Karako, most u Salcana). Hlídka zbrojní obsahuje stať o Garandově automatické pušce a pokroky amerického zbrojnictví. Hlídka protiplynové obrany uvádí příčiny, proč utrpěli Rusové tak značných ztrát plynovými útoky Němců. Je to stať vyňatá z „Vojenný Věstník“ rudé armády, jejíž autor vybízí Sověty co k nejdůkladnější přípravě v miru na boj plynem. Ve hlídce ženijní promlouvá stručně štkpt. Ing. Melkus o principu zkpalňování vzduchu a dokládá stať schematickým obrazem pojezdne soupravy zkpalňovací, jak byly ve výzbroji rak.-uh. armády.

Číslo uzavírá „poloúřední“ stať o přehledu činnosti výzkumného a zkušebního oddělení v r. 1923. Velký výsledek zkušebních prací (7731 v r. 1923). hlavně týkající se přezkoušení spotřebních hmot a textilií, ukazuje velkou zdatnost a důležitost výzkumného ústavu pro naši armádu.

Proč nakonec přidána stať o služebních předpisech nesouvisících s technickými otázkami a pojednání o sešitech oprav, nevím. Lze očekávat, že v dalších číslech poloúřední zpráva, jež v čísle prvním vůbec nebyla, a jež v čísle druhém křčí se na 2 stránkách, promění se na obsáhlou stať úřední, tvořící podstatnou složku VTZ, krácející ve šlépějích býv. zpráv Technického komitétu ve Vídni. Dále lze vítati, že ve statí „Bibliografie“ uvádí se stručný obsah některých technických časopisů. Bylo by si jen přáti, aby tato stať rozšířila se na všechny význačné civilní

technické časopisy, aby vojenský technik byl upozorněn na detaily, jež by pro něho měly význam. Ing. Ha.

Zprávy o letectví, roč. II. 1924.

Seš. 1. Rtm. R. Šťastný: **Technický pokrok v čs. letectví**; zdůrazňuje, že, chce-li čs. letectví udržet krok s ostatními kulturními státy, musí se spoléhat na veškeré složky obyvatelstva a sloučiti je zde v jeden celek. — Kpt. J. Terfler: **Vývoj a organizace francouzských upoutaných balonů**. — Rtm. ing. Vodička v článku „Benzin“ uvažuje o problému, jakým směrem měla by se brát výroba benzínu. — Dr. Jos. Mrkos: **Zajištění leteckých linek československých meteorologickou signalisací**; požaduje lokální meteorologický výzkum všech leteckých linek, zvláště ve směru východním (Vysoké

Tatry — Spišská a Liptovská kotlina — Malé Tatry — úvodí Hronu — Muraň — Dobšina) a určení nejvhodnějších stanic pro signální stanice. — Škpt. ing. L. Zděnek: **Letecká organizace ve Francii**. — Připojen: „Přehled různých typů letadel, užívaných v různých státech“ a konečně velmi mnoho kratších zpráv uzavírá toto číslo.

Seš. 2. Kpt. Navrátil: **Letectví v Itálii**; referuje o jednotlivých továrnách na letadla, motory, zbraně a o letištích. — Rtm. R. Šťastný: **Organizace civilního letectví**; udává, jak v různých státech je civilní letectvo organizováno. — Kpt. Javůrek K.: **Vojenská povětrnostní služba**, vývoj a povšechná organizace ve světové válce. **Meteorologie a topografie. — Letadlo ve službách dopravy. — Různé zprávy.**

—xy—

Z CIZÍCH REVUI.

a) Revues francouzské.

Revue militaire générale.

Pingaud Albert: **Les Allemands points par eux-mêmes**. Vlastní portréty Němců.

Colonel Nuyten: **Ce fut-il une erreur de replier l'Armée belge sur Anvers au mois d'août 1914?** (Pokračování.) Služby vykonané pro spojení belgickou armádou pod Antverpami. První výpad (25.—26. srpna). Druhý výpad (9.—13. září). Odpor, jež kladla belgická armáda Besselerovi. Ústup belgické armády do Antverp byl v zájmu země.

Col. Bujac: **Campagne Russo-Rumaine de 1917**. Tažení rusko-rumunské r. 1917. Marasesti (11.—17. července), Marasesti (24. července až 21. srpna).

Lt. col. Jèze: **Les grandes manœuvres**. Velké manévry. Co byly, co jsou, co mají být. Stručný přehled velkých manévru před válkou. Výklad o organizaci manévru. Oddech. Znázornění ztrát. Rozhodčí.

La Revue d'Infanterie.

Únor 1914.

Lt. col. Baranger: **Une épisode de la bataille de l'Yser**. Epizoda z bitvy na Yseru v listopadu 1914. Rychlá doprava zálohy, po níž následuje noční boj bez přípravy.

Cpt. Gauché: **Armement et tir de l'infanterie allemande**. Výzbroj a střelba německé pěchoty. Všeobecnosti o palebném boji pěchoty. Střelba různých

zbraní. Lehký a těžký kulomet, minomet. Závěr.

Cmdt. Lemaire: **Méthode d'instruction pour les unités d'engins d'accompagnement de l'infanterie**. Methody výcviku pro jednotky doprovodných zbraní pěchoty. Organizace, rozdělení výcviku, škola, výcvik střelecký. Škola pro velitele, výcvik bojový.

Travail d'application tactique. Aplikáční práce taktická. Pěchota v boji. Přibližování a dotyk.

Revue de Cavalerie.

Leden-únor 1924.

Cmdt. Mesmay: **Liaison entre cavalerie et aviation dans le cadre de la découverte**. Spojení mezi jezdeckým a letectvím v rámci výzvědném.

Lt. col. R. Prioux: **La cavalerie italienne à Vittorio-Veneto**. Italské jezdectvo u Vittorio-Venetu od 24. září do 4. listopadu 1918. Analytické práce podle zprávy nejvyššího velitelství italského a studie italského štábu. Situace všeobecná. Plán operační. Síly. Poslední příprava. Prolomení fronty. Pronásledování. Operace první jezdecké divise, 3. jezdecké divise, 4. jezdecké divise a 2. jezdecké divise. Dodatky.

Cpt. Tainturier: **La brigade de chasseurs d'Afrique de l'armée d'Orient sur la Strouma**. Brigáda afrických myslivců východní armády na Strumě v srpnu r. 1916.

Lt. de Foucaucourt: **Les autos-mitrailleuses en Syrie**. Kulomety na autech v Syrii. Vývoj. Organizace. Materiál. Personál. Několik příkladů užití.

Faits de cavalerie. Činy jezdecké. Boje hlídek.

L. de Sévy: **Étude sur la saut d'obstacles.** Studie o skoku přes překážky.

Revue d'Artillerie.

Únor 1924.

Col. Tournaire: **Les programmes d'admission aux écoles militaires.** Programy přijímacích zkoušek do vojenských škol. Polytechnika. Škola v Saint-Cyru. Důstojnické školy pro poddůstojníky.

Cmdt. Schneider: **Emploi de l'artillerie légère puissante.** Užití lehkého dělostřelectva s mohutným účinkem. (Dokončení.) Podporuje tanky, jezdecktvo. Závěr.

Cmdt. Pichat: **Contribution à l'histoire de l'artillerie française.** Příspěvek k dějinám francouzského dělostřelectva. Dělostřelectvo za Ludvíka XIV. (Konec XVII. stol.) Výroba. Zbraně ruční a jejich výroba. (Pokračování.)

Cmdt. Menjaud: **Comment combattre avec l'infanterie.** Jak bojovat s pěchotou. Výklad metody. Podrobnosti operační.

Lt. Tarbouriech: **Note sur la préparation du tir eu direction.** Poznámka o přípravě střelby tam, kde nemáme přesných topografických známů.

Revue du Génie.

Únor 1914.

Cmdt. Le Bourgeois: **La remise en service des chemins de fer belges et français par les Allemands.** Kterak Němci opravili porouchané belgické a francouzské železnice v době od 2 srpna do 13. září 1914 (od počátku operací až do konce bitvy na Marně).

Cpt. Feuardenet: **Passage de chars de combat légers sur ponceaux en buses de gabions.** Přejezd z košů pro lehké tanky.

Lt. Odin: **Passerelle sur pilots construite à Viviers (Ardèche).** Pilotová lávka konstruovaná ve Viviers 7. plukem ženijním v září 1923.

Revue Militaire Française.

Únor 1924.

Gén. Ragueneau: **Stratégie des transports et des ravitaillements.** (Pokračování.) Strategie dopravní a zásobovací. Problém zásobovací a prostředky moderní dopravy. Železnice, orgán zásobovací za světové války 1914—1918.

Lt.-col. A. de Tarlé: **Un fleuve international le Danube.** Dunaj, řeka mezinárodní.

Gén. Maître: **Evolution des idées sur l'emploi de l'artillerie pendant la guerre.** Vývoj myšlenkový o užití dělostřelectva za války. Mohutnost palby. Vývoj: 1914, utkvělá fronta. (Pokračování.)

Col. Jeanpierre: **Doctrines de guerre allemandes et règlement du 1er septembre 1921. (Dokončení.)** Válečné doktriny německé a předpisy z 1. září 1921. — Bitva na Ourcu. Boj střetný. Všeob. užití dělostřelectva. Postup pěchoty. Zteč. Pronásledování. Útok ve válce pohybné. Útok na opevněné posice. Útok na opevnění stálé. Obrana posic ve válce pohybné. Obrana ve válce posílení. Protiofensiva. Závěr.

Lt.-col. Paquet: **Fonctionnement d'un 2e bureau de Corps d'Armée.** Činnost druhé kanceláře armádního sboru. Provedení plánu průzkumného.

Cmdt. Janet: **Campagne d'automne de 1813.** Podzimní tažení r. 1813. Počáteční plán Napoleonův.

Revue d'Etudes Militaires.

Č. 23. z 1. února 1924.

Taktická práce aplikační. Jezdecktvo při pronásledování.

Convention concernant le Régime des Détroits. Konvence týkající se vlády nad úžinami. Dodatek: Pravidla pro průchod lodí a letadel válečných úžinami.

Č. 24. z 15. února 1924.

Lednové zkoušky do válečné školy pařížské.

Travail d'application tactique. Taktická práce aplikační. Zkouška ze všeobec. vzdělání. (Pohybné pásy traktorové, jich užití ve vojště a v civilu.) Zkouška z váleč. dějin. (Tažení Bedřichovo r. 1757.)

Le système fiscal français. Daňová soustava francouzská.

Bulletin belge des Sciences Militaires.

Únor 1924.

Les opérations de l'armée belge. Operace belgické armády za světové války. Den 5. října 1914. Poslední odpor druhého sboru v očekávání posil.

Mjr. Barthelemi: **Guerre de Sécession d'Amérique.** Americká válka osvobodovací. Tažení r. 1864—65. Tažení ve Virginii. Obležení Petersburgu. Pronásledování a obklíčení Leea.

Lt. gén. Hellebaut: **Quelques suggestions pour augmenter la valeur et le prestige de l'armée nouvelle.** Několik myšlenek pro zvýšení hodnoty a prestiže nové armády.

Mjr. A. Jadot: **Une batterie de montagne des troupes coloniales belges dans l'est africain allemand.** Horská baterie koloniálního belgického

vojska ve východní německé Africe r. 1915—16. (Pokračování.)

Col. Grade: **Comment établit un bulletin de surveillance.** Kterak vypracovávati přehled viditelných bodů z dělostřelecké pozorovatelnosti.

Mjr. Stevens: **Notes sur la carte eu relief au 40.000 de la région jurassique du Luxembourg.** Poznámky o plastické mapě 1:40.000 jurské oblasti v Lucemburku.

Erculisse: **La transformation du combustible solide en combustible liquide.** Přeměna hořlaviny pevné v hořlavinu tekutou.

La Revue Maritime.

Leden 1924.

Mabille du Chesne: **Grenado et bombarde.** Granát a těžký granát.

Únor 1924.

Thomazi: **La guerre devant les ports belges.** Válka před přístavy belgickými r. 1914—1918. (Pokračování.)

Brillouin: **Sur les problèmes que pose la télémechanique.** O problémech telemechanických. Telegrafie bezdrátová, její nesnáze.

b) Revues německé.

Militärwissenschaftliche und technische Mitteilungen.

Ročník LIV. — Březen a duben 1923.

Pplk. Evžen Redl: „**Die Tagliamentoforcierung bei Cornino und das Bataillon IV/bh. 4.**“ Autor navazuje na článek pplka. Schwarzleitnera o přechodu 55. pěší divise přes Tagliamento u Cornina a popisuje podrobně činnost IV. praporu bos.-herc. pluku č. 4, jehož byl velitelem, při tomto přechodu. — Mjr. Dr. Rendulič: „**Betrachtungen zur Kampfweise und Organisation der Infanterie.**“ (Pokračování.) Prvky obrany pěchoty, připravená obrana, boj před pásmem hlavního odporu. — Pplk. Camillo Ruggera: „**Das Infanterieregiment in Bewegung, Ruhe und Kampf.**“ Příklad aplikační rozpravy na mapě a plánu. — Pplk. Inž. Rudolf Hupbert: „**Die Artillerie im österreichischen Bundesheere.**“ Autor popisuje organizaci rakouského dělostřelectva a naznačuje povšechně, kterak lze z jeho nedostatečným počtem řešiti případné úlohy v útoku i v obraně. Uvádí dále úvahy o boji proti letcům, tankům a proti plynům, proti nimž rakouská armáda nemá účinných prostředků, a připojuje ke konci všeobecná vodítka pro výcvik dělostřelectva. — Gen. v. v. Inž. Karel Padiaur: „**Der mechanische Zug der leichten und schweren Artillerie der alten österr.-ungar. Armee.**“ Vývoj a popis mechanického potahu motorisace dělostřelectva rak.-uh. armády. — Generál v. v. Inž. Moritz Brunner: „**Seilbahnen und ihre Verwendung im Kriege.**“ (Pokračování.) 1. díl: Popis různých lanových drah. — Frant. Kolmann: „**Die Entwicklung und Tätigkeit der deutschen Lenkflugschiffe im Weltkrieg.**“ Technický vývoj, popis a činnost různých druhů německých říditelných vzduchodůlů ve světové válce. — Mjr. Alois Huber: „**Erinnerungen aus dem Vormarsch der 20. Ldst. Brigade in Albanien 1916.**“ (Dokončení.) Ka.

Schweizerische Vierteljahresschrift für Kriegswissenschaft.

IV. roč. 1923, seš. 2.

H. G. Wirz: **Vom geistigen Kampf um die Wehrhaftigkeit des Schweizervolkes.** (Pokračování.) — Mjr. Hermann Merz: **Die Vorgänge vom 2. März 1798 bei Lengau im Lichte eines Augenzeugen.** Kritický rozbor události 2. března 1798 v bojích Švýcarů s Francouzi na podkladě zápisků švýcarského dělostřeleckého kapitána bezprostředně po boji u Lengau. — Pplk. v. v. Cordón: **Die Massnahmen der Verbündeten zur Verteidigung der Westschweiz 1813/1814.** Studie o opatřeních spojenců v zimě 1813—1814 pro ochranu švýcarské neutrality před Francouzi. Spojenci sami porušili však neutralitu a autor dospívá k závěru, že většina opatření byla pouze na papíře a že Francouzům bývalo by lze i bez přílišných nesnází proniknouti do Švýcar. — Polní podm. Gabriel: **Über Gebirgskrieg. Einrichtung einer Gebirgsfront.** Popis činnosti rak.-uh. 48. pěší divise v jednom úseku armádní skupiny v Korutanech od 15. 7. 1915 až 28. 2. 1916. — Polní podm. v. Kornel Bernatsky: „**Planschiessen mit Maschinengewehren.**“ Studie o střelbě kulometů podle plánů na podkladě zkušenosti ze světové války. — **Nachschub und Versorgung.** Pozoruhodná a zajímavá stat o válečných zkušenostech nejmenovaného německého důstojníka generálního štábu po strance dopravy a zásobování u armády. Autor byl po celou dobu války až do jara r. 1918 důstojníkem gen. štábu v úzkém styku s vojskem. Doznává, že mírové školení německého generálního štábu bylo k jeho škodě pouze jednostranně taktické a operativní na úkor školení v materiálním zajištění vojska, zejména ve válce zákopové. Své zkušenosti uvádí nejprve z války pohybné a pak z války zákopové, a to jak v bitvě obranné, tak i v bitvě útočné, dále v odvětví zásobo-

vání potravinami a střelivem, odsunu raněných, polní pošty, rozdělení válečných map a úpravy provozu na komunikacích. Ve stati dochází celkem ke stejným závěrům, které hlásá nynější válečná doktrína francouzského generálního štábu. Ke konci praví: „Spotřeba životních a bojových prostředků moderního vojska je neslýchaná jak v obraně, tak i v útoku. Může úspěšně bojovat jen tehdy, je-li otázka zásobování a dopravy vyřešena. Tato je opět odvislá především od počtu a výkonnosti dopravních prostředků. Prozíravá vojenská správa učiní dobře, jestliže již v míru o tomto uvažuje a pečuje o to, aby země — nikoliv jen armáda — disponovala při vypuknutí války velikým počtem schopných dopravních prostředků. Každý vývoj zde nutno podporovati bez ohledu na finanční stránku. Jest to jedna z nejdůležitějších válečných příprav, neboť zabezpečuje armádě pro případ války onu vlastnost, která byla ještě vždycky z nejpřednějších podmínek vítězství — pohyblivost.“ — Pplk. v. v. Vilém Knobloch: **Die Erdrotation und das Schiessen**. Krátké pojednání o vztazích rotace zeměkoule od západu na východ k rychlosti střely a k cíli. Ka.

Heerestechnik.

Roč. 1. (1923.)

Sešit 7. Kpt. Justrow: **Theoretische Betrachtungen über die Lebensdauer unserer Geschütz-Minenwerferrohre, Gewehr und Pistolenläufe und über deren Beziehungen zur Geschossführung**. (Pokračování.) — Baumgart: **Bericht über die Verhandlungen des Beirats für das Vermessungswesen beim Reichsministerium des Inneren**. Zpráva o vyjednávání poradního sboru pro vyměřování země u říšského ministerstva vnitra. Jde o převedení a novou organizaci dosud ryze vojenského oboru na civilní úřady. — Mjr. v. v. Dr. Kretzschmann: **Die Eisenbahnen in der Abwehrrschlacht an der Aisne**. (Dokončení.) Zeleznice za bitvy. — Kpt. Justrow: **Bemerkungen zum neuen „Brockhaus“**. Kritika nového lexika po stránce vojenských údajů. — Generál v. v. V. Borries: **Der grosse Krieg 1914-1918**. Rozbor obsahu 9. svazku stejnojmenného díla od M. Schwarte. Tento svazek pojednává o organizaci sloužících zásobování vojska. — Generál Schwarte: **Position de Nancy, Camp des Romains, Nowo-Georgiewsk**. (Pokračování.) Popis útoku na Novo-Georgiewsk. — O. Körner: **Eine Vermessungsabteilung der Ostfront in den ersten 1½ Kriegsjahren**. (Dokončení.)

Sešit 8. Kpt. Justrow: **Theoretische Betrachtungen** atd. (Pokračo-

vání.) — Dr. Kölzer: **Einfluss von Temperatur und Wind auf die Schallausbreitung in der Atmosphäre**. Pojednává o šíření zvuku vzduchem. — Kpt. Fries: **Großflächenwagen**. Krátký popis nového typu vozidla pro dopravu značných břemen, užívaného v hospodářství a zajímavého též s vojenského stanoviska. — Generál H. Rohne: **Nochmals über die Splitterwirkung der Granate**. Vyvrací věcná tvrzení kpt. Justrowa v jeho článku „Zur Splitterwirkung der Granate“. — Generál Schwarte: **Position de Nancy, Camp des Romains, Nowo-Georgiewsk**. (Pokračování a dokončení.) Popis útoku na Novo-Georgiewsk. — Walter Schiller: **Die Geologie im Weltkrieg**. Překlad španělského článku: „La geologia en la guerra mundial“.

Allgemeine schweizerische Militärzeitung.

Ročník 69 (1923), sešit 12—14. (Uvádíme jen důležité.)

Mjr. H. Merz: **Militärisch-politische Zeit- und Streitfragen** (sešit 12). S tímto nápisem vydala fa E. S. Mittler u. Sohn v Berlíně několik brožur, jež pojednávají o časových otázkách vojenských a politických. Mjr. Merz rozebírá obsah dvou těchto brožur: „Armee und Revolution. Entwicklung und Zusammenhänge“, a „Das Milizwesen“. — Mjr. H. Merz: **Zur Geschichte des Jungschützenwesens der Schweiz und die Gründung des Kadettenkorps in Burgdorf**. (Seš. 13. a 14.) Ličí snahy o předběžný vojenský výcvik mládeže ve Švýcarsku od 15. století. — Mjr. Kollbrunner: **Der Kommandozug der Infanterie-Bataillons**. Pojednává o organizaci velitelské čtyř pěšího praporu ve Švýcarsku pro pozorovací, spojovací službu a pro dodávání rozkazů a hlášení. — Redakce: **Zur Reorganisation unserer Infanterie**. V obšírné stati je pojednáno o několika otázkách reorganizace švýcarské pěchoty.

Militär-Wochenblatt.

Roč. 108, čís. 3.

Gadow: **Vom deutschen Kreuzerkrieg**. Recenze o druhém svazku díla německého admirálního štábu o činnosti německých válečných lodí ve světové válce. — Por. E. Jünger: **Die Ausbildungsvorschrift für die Infanterie**. Povšechná recenze nového německého cvičného řádu pro pěchotu, sepsaného na základě zkušeností ze světové války, ovšem neúplného proto, že mírová smlouva omezuje výzbroj německé armády. Duch, ve kterém jest nový cvičný řád sepsán, je proniknut bezohlednou vůlí k útoku, které — jak

praví autor — děkuji Němci od vždy za největší a nejkrásnější úspěchy. První díl cvičného řádu pojednává o povšechných zásadách boje, II. a V. díl o podrobném provedení boje, III. a IV. díl o boji kulometných a minometných rot a konečně dodatek obsahuje ustanovení o počtech, parádách, o službě v obraně atd. Předpis pojednává o jednotkách až včetně pluku a je sestaven tak, aby bylo lze snadno vložit i nové části o nových zbraních nebo zkušenostech. — Kap. v. z. Pfeifer: „Zur Infanteriegeschützfrage“ (Dokonceň.)

Roč. 108, čís. 4.

„**Militärpolitisches aus Großbritannien**“. Nejmenovaný autor pojednává stručně o současné vojenské a politické situaci Anglie. — General v. v. von Kuhl: „**Die militärischen Lehren des Großen Krieges**“. Recenze o úplně nově přepracovaném, značně rozšířeném vydání stejnojmenné knihy generála M. Schwarte. První vydání pojednávalo o organizaci a taktice výhradně německé armády, druhé vydání ličí ostatní armády (Francie, Anglie, Spoj. státy, Itálie, Švýcarsko, Severní státy, Polsko, Československo, Rusko). — Red.: „**Moderne Kavallerie**“. Stručný obsah přednášky plk. v. v. R. Brudnioka ve Štýrském Hradci o moderním jezdecktvu. — Gen. von Altröck: „**Denkwürdigkeiten des General-Feldmarschalls Grafen von Waldersee**“. Recenze 3. svazku stejnojmenného díla, zpracovaného H. O. Meisnerem. 3. svazek obsahuje dva díly: 1. Expedici v Číně v l. 1900/01, kdež maršál von Waldersee velel, a 2. Poměry v Německu do 5. 3. 1914. Zejména tento díl je vysoce zajímavý proto, že pojednává

o císaři Vilému II. a jeho politice a že obsahuje proroctví maršála Waldersee o pádu Německa. — Bier: „**Verluste des deutschen Sanitätspersonals der Landheere, Schutztruppen und der Marine durch Todesfälle und Verwundungen im Weltkriege 2. 8. 1914 bis zur Demobilmachung 10. 1. 1919**“. Tabeleární přehled ztrát německého zdravotnického personálu za světové války od 2. 8. 1914 až 10. 1. 1919. — **Die Ausbildung der Artillerie**. V krátké stati doporučuje nejmenovaný autor těsnou spolupráci všech zbraní s dělostřelectvem. Zdůrazňuje, že první podmínkou ke zdárné součinnosti s ostatními zbraněmi je hlavně to, aby tyto se obeznámily důkladně s organizací a podstatou dělostřelectva. Jen tak budou ostatní zbraně požadovati na dělostřelectvu výkony, které mu bude lze provést.

Roč. 108, čís. 5.

Gen. v. v. von Kuhl: **Französische Kavalleriekörps im Weltkriege**. Krátká polemika a stručný obsah knihy francouz. generála Boullaire („*Histoire du 2e corps de cavalerie*“), který byl ve světové válce náčelníkem 2. jezdeckého sboru. — **Militärisches aus Polen und den Randstaaten**. Nejmenovaný autor podává krátký přehled vojenské situace Polska a okrajových států za duben až červen 1923. — Plk. F. Marine: **Der Bombenwurf vom Flugzeug**. Stručný obsah článku z francouzské „*Revue d'artillerie*“, ve kterém autor uvádí nové balistické formule, pomocí kterých chce docílit větší pravděpodobnosti zásahů bomb než dosud, jakož i větší dosah dělostřeleckých střel proti letadlům. Zdali se tyto balistické formule osvědčí, dlužno vyčkati.

Ka.

LITERÁRNÍ PŘEHLED.

Cizí literatura vojenská.

a) Francouzská.

Cambuzat Edmond: **Gibernes d'artilleurs**. Paris, Berger-Levrault, 2 svazky (235 a 261 stran), 24 fr.

Přátelské, důvěrné rozhovory dělostřelecké, tak bychom snad mohli přeložit titul Cambuzatovy knihy, ačkoli sám autor v předmluvě tvrdí, že bývají někdy promíšeny kyselostmi a hořkými kritikami. Plukovník Cambuzat rozeznává trojí formu těchto rozhovorů: formu volného vyprávění, při níž čtenář nejméně se namáhá a vnímá líčení autorovo jako obrazy

na kinematografickém plátně, formu historickou, která již nemá toho půvabu pro čtenáře, poněvadž je protkána detaily dokumentujícími místo i čas; jest již odbornější, a konečně formu analytickou. Ta zdá se nám nejpříznivější pro pokrok, poněvadž údaje, z nichž se vychází, dotýkají se všech současníků. Čtenáře vábí ještě méně než forma předešlá, ale má důležitost pro přípravné studium velitelů rozmanitých stupňů, poněvadž jejím základem jsou ideje a veličiny ab-

straktní. Forma analytická není ve vleklu faktů. A této formy se autor drží. Za jedenapadesát měsíců, jež ztrávil ve válce, nastrádal si tolik zkušeností osobních, že má právo vysloviti své myšlenky. Kdo by v těchto rozhovorech hledal věci nové, vydává se v nebezpečí, že bude zklamán — praví autor skromně — ale přesto se čtou oba svazky velmi krásně a zvláště si je se zájmem přečte každý dělostřelec. Určité válečné reality jsou v nich postaveny do světla současné doby s bystrozrakem hodným filosofa. První rozhovor věnován je palebnému manévru, jeho skutečným základům a jeho charakteristickým vlastnostem; druhý dělostřeleckému materiálu, kalibru, destruktivním vlastnostem projektílů, donosnosti, rychlosti, přesnosti, schopnostem manévrovacím, pohyblivosti, ceně pomocných nástrojů, zásobování střelivem a trvanlivosti; třetí palbě z pušek, z kulometů, dělostřelecké, tanků a letecké, čtvrtý řeší vztahy mezi jezdeckem a dnešní palbou, pátý uvažuje místa, kam musí projektily dopadat, odkud je řídíme, odkud je střelíme, kde je shromažďujeme a připravujeme, a šestý konečně studuje palbu v horách. —Wf.

Félix Lejars: Un hospital militaire à Paris pendant la guerre 1914—1919. Paris, Masson, 1923, 8°, str. 361.

Naše vojenské lékaře bude jistě zajímat kniha o vojenské nemocnici v Paříži za světové války. Autor, profesor chirurgické kliniky na lékařské fakultě v Paříži, který měl před válkou jen nepatrné styky s armádou, byl náhle povolán k službě vojenské, a jako pokorný služebník vlastenecké povinnosti ujal se s láskou svého úřadu a zastával jej téměř pět let. Vypravuje v knize, co všechno viděl, jaké získal zkušenosti lékařské, zvláště chirurgické a administrativní, a své myšlenky podává prostě a neokázale. Líčí historii své nemocnice, udává všeobecnou statistiku, vykládá o různých druzích vojenských nemocnic, o lékařském ošetření, o operacích, o místnostech a personálu, o organizaci lékařsko-chirurgické, o vyživování, o farmácii a desinfekci, o bombardování leteckém a ochraně proti němu. Na konci vypravuje své vzpomínky na život nemocniční a proplétá je zajímavými a poučivými myšlenkami. A adresuje-li někde hořká slova nejen svým kolegům, ale i správě vojenské, odpustí mu již čtenář rád, poněvadž z každé věty přímo vyzařuje jeho dvojí láska: k vlasti a k svému povolání. —Wf.

Paul Painlevé: Comment j'ai nommé Foch et Pétain. La politique de guerre de 1917. Le commandement unique interallié. Paris, Alcan, 1923, 12 fr.

Bylo-li vítězství Dohody ve světové válce vůbec možné, mohlo se to státi jen vzájemnou důvěrou, dobrou vůlí a naprostou loyaltou jednotlivých spojenců. Proti těmto nezbytným podmínkám, vedoucím k vítězství, stály však, jak víme, různé divergence, zájvy a ctižádosti, různost jazyků a různost temperamentu, sebeláska, předsudky a soupeření. Vzpomeňme jen nedorozumění, jež vznikly hned v r. 1914 mezi malou anglickou armádou, jež kryla levé francouzské křídlo a mezi armádou francouzskou. Ze smrtelného nebezpečí vznikla nejhorší podezření. Aliance francouzsko-anglická se otrásla v základech. To však nebyla krize jediná. Po bitvě u Verdunu, jež svými hekatombami vyssála francouzskou armádu, byla netrpělivě očekávána bitva na Sommě, při níž však milionová anglická armáda jen improvisovala, ač byla dobře vycvičena i vyzbrojena. Ani v r. 1917 tomu nebylo lépe. Teprve v roce 1918, když v březnu anglická armáda ustupovala ke svým základnám před početní převahou německou a novými útočnými metodami a kdy již hrozilo nebezpečí, že obě armády budou roztrženy, teprve tehdy byl definitivně opuštěn neblahý partikularismus, který až dosud vládl mezi oběma armádami. Společné nebezpečí spialo tehdy na výšinách hory Tomba a v rovinách řeky Marny italské, francouzské a anglické armády v bratrskou jednotu. Co však předcházelo, než k tomuto rozhodnutí došlo, není dosud všechno známo. Kniha Painlevého se vztahuje právě k nejtemnější kapitole války, o níž byly vysloveny nejodvážnější legendy, a líčí krize, jež vznikaly z nedostatku jednotného velení v době od konce r. 1916 až do března r. 1918 v šestnácti kapitolách. Painlevé, bývalý ministerský předseda a současně ministr války v době od 13. září do 13. listopadu 1917, má jistě plné právo promluvit o věci, do níž byl důkladně zasvěcen. A v té příčině také skutečně jeho kniha přináší mnohá nová poznání a na určité události vrhá ostřejší a jasnější světlo. —Wf.

Kuntz, capitaine: La Psychologie du G. Q. G. italien sous le général Cadorna. Paris, Chiron, 1923, 8°, 250 fr.

— Kuntzova kniha nám chce dokázati, kterak i národ silný v přípravě válečné i v sledování cílů politických bývá ochromován základním omylem. Moderní národové ve válce nejsou již pouhými trpnými svědky, nýbrž účastní se ve svém celku obrany svých národních zájmů. Válka světová probudila v národech novou sílu. Všichni občané bez rozdílu zápasí za svou svobodu a za svá práva, každý podle svých nejlepších sil. Za takového stavu věci

jest samozřejmé, že zásady strategické, třeba nebyly zcela nové a jiné, přece jen jsou velice změněny proti periodě předcházející. Vliv všenárodní činnosti na záležitosti vojenské a na vedení operací jest velmi hluboký. A této pravdy neuznávalo vrchní velitelství italské armády, jež byla přece svou přirozenou silou povolána k úloze velmi důležité. A právě proto, že základní princip byl nepochopen, celá nádherná armáda i se svými štáby, všechno to, prodchnuto vroucím vlastenectvím, podobalo se — jak praví Kuntz — pyšnému korábu, dokonale vyzbrojenému a vystrojenému, jehož kormidlo však jest v rukou člověka neobeznámeného s mořem. Po té stránce jest kniha nevdědně zajímavá. Kapitán Kuntz rozdělil práci na šest kapitol, v nichž nám líčí Italii v rámci Dohody, svazek italsko-francouzský po konferenci v Chautilly, konferenci římskou a její důsledky, rozpor koncepcí a konferenci v Udine, posláni generála Foch v Italii a konečnou dohodu ve Vienne.

Autor shrnuje své myšlenky asi v tato slova. Generál Cadorna ukázal ve válce (což ukázali také mnozí jiní), že jest nasákly německou metodou příliš geometrickou i příliš mechanickou. Neviděl ve válce převážný vliv moderního kolektivního ducha a uvázl úplně ve starých schemech individuálního člověka. Suverénní duch davů unikl tomuto Římanu, záku násilné doktriny. V rozhodných hodinách nevěřil v živelná hnutí, jakých je schopen veliký národ latinský, bránil-li právo a spravedlnost, jimiž byla povalena moc lásky. Kdyby byl gen. Cadorna studoval duši svého národa, byl by na jejím dně našel energii, z níž se rodí velké věci. Byl by se odvážil jednati, když mu byla šťastněna příznivá a nebyl by popřál nepříteli času, aby se klidně připravil a zničil italské armády. Neuznávali těchto nezvažitelných věcí, těchto imponderabilii, jest slabou stránkou materialistů. Ale člověk není pouhou snůškou hmotných atomů. Jest v něm cosi tajemného, co ho pudí výš a výše, v oblast ducha, k lepšímu příští člověka. To je prostá, jednoduchá historie každého pokroku.

—Wf.

Charles Le Goffic: **Les marais de Saint Gond**. Paris 1923. (Berger-Levrault.)

Autor popisuje denní průběh bojů od 5. do 8. září 1914, v nichž armáda Fochova měla vůdčí úlohu, s německými armádami von Bülowa a von Hausena. Armáda Fochova přispěla svým energickým odporem k všeobecnému ústupu německých armád.

Když byl autor stručně popsal močály St. Gondské, objasnil, jakou tvoří překážku a zdůraznil důležitost Mondemont, vytyčuje situaci francouzských

a německých armád bezprostředně před bitvou na Marne. Dne 3. září francouzské armády, ustupující z Belgie a ze severní Francie, jsou v plném ústupu směrem k jihu. Směrnice vrchního velitele Joffra jsou, ustoupiti až k Aube, v případě potřeby až k Seině, avšak všechno má směřovati k právě ofensivě.

Od 4. září velí 9. armádě generál Foch; jednotky, z nichž se tato armáda skládá, jsou odpoledne v území močálů; za noci dávají se znovu na pochod směrem k jihu, a ráno dne 5. září zadní francouzské voje přecházejí močály, jsouc následovány v malé vzdálenosti předními německými strážemi. Levé křídlo Bulowa vchází dne 5. září o 8. hodině ráno do Baye. Cesta na Mondemont jest Němcům otevřena.

Avšak Bulow váhá, má-li pokračovati ve svém pronásledování, a zastavuje až k poledni své nejkrasší levé křídlo, aby zajistil spojení s von Hausenem. Jakmile toto bylo provedeno, rozhoduje se vyčkati do pozítří, aby potom provedl útok na linii Esterney—Sézanne—Fère Champenoise.

Avšak téhož dne (5. září) Foch zastavuje svůj ústup. Joffre se rozhodl pro všeobecnou ofensivu na pozítří a nařídil 9. armádě, aby kryla pravé křídlo 5. armády, držíc jižní východy močálů St. Gondských, a aby dala část svých sil na planinu severně od Sézanne. Po obdržení tohoto rozkazu, nařídil Foch svým vpřed posunutým jednotkám, aby překročily močály, a o 16. hodině stali jsme se pány jihovýchodního okraje močálů, přes velice silný odpor německý.

Dne 6. září o 8. hodině, zahájena všeobecná bitva. 9. armáda má tvořiti clonu na své frontě, zatím co 5. armáda na svém levém křídle a 4. armáda na svém pravém křídle zahájí ofensivu. Naproti tomu von Bülow snaží se obsaditi planinu Sézannskou.

Za dne uhájila 9. armáda své posice na levém i pravém křídle, ačkoliv je číselně slabší než protivník, avšak její střed lehce kolísá, a ke konci dne podařilo se nepříteli proniknouti močály.

V následujících dnech (7., 8. a 9. září) snaží se Němci zmocniti se Mondemontu. Současným útokem provedeným v massách na křídla 9. francouzské armády, podařilo se Bulowovi a Hausenovi dne 8. září zachvátiti pravé křídlo Foch a vážně ohroziti zámek v Mondemontu; dne 9. září útočí za svítání celá německá brigáda na zámek Mondemont a zmocňuje se ho. Situace 9. francouzské armády je kritická.

Avšak po třech protiútocích, postupně provedených za dne, stavají se francouzská vojska znovu pány zámku

a zastavují definitivně Bulowa, zatím co 42. divise, přemístěna Fochem z levého křídla na pravé křídlo 9. armády, připravuje se k útoku o 6. hodině večer do boku armády Hausenovy. Noc zastavuje bitvu. Dne 10. září ráno nemají francouzská vojska ničeho před sebou. Německé armády daly se rychle na ústup.

Tato kniha, jejíž četba jest velice snadná, vede k závěru, že francouzského vítězství bylo dosaženo ze dvou

hlavních příčin: Váhání Bulowovo pokračovati v postupu před 5. zářím způsobilo, že pozbyl příležitosti obsaditi bez jediného výstřelu posice, na nichž si v následujících dnech německá vojska rozbila hlavu; za druhé vytrvalost Foch v nekritičtějších okamžicích a hrdinný odpor jeho vojsk přinesl jim vítězství. A můžeme proto říci s autorem, že vyhranou jest ona bitva, při které jsme nebyli poraženi.

b) německá.

Cohenhausen, Oberstl.: **Die Truppenführung.** Ein Handbuch für den Truppenführer und seine Gehilfen. Berlin, Mittler u. Sohn, 1924, 8°, str. VII+278, váz. za 650 zl. M.

Moderní válka požaduje od vojévůdce a jeho spolupracovníků značné vojenské vědomosti; nezdolná vůle zvíťaziti a jiné nejlepší vlastnosti vůdčího ducha nejsou s to, aby vyrovnaly neznalost praktických zkušeností. Úkolem této příručky jest, aby podala souhrn vědomostí, které si musí velitel osvojiti. Kniha je přizpůsobena poměrům německoríšské obrany, které byly stanoveny mírem Versailleským. Základem je německá pěší a jezdecká divise, jak jsou nyní organizovány. Operativní a taktické údaje doplněny jsou velmi podrobnými údaji organisacími a vojensko-technickými. Velmi dobře zpracovány jsou oddíly o práci ve štábu divise, o výzvědné činnosti, o útoku a obraně a o působnosti dělostřelectva. Hojnost vypracovaných operativních a taktických rozkazů (pochoď, boj, ubytování atd.), dobré náčrty a schematické zobrazení vůdčí myšlenky zvyšují vnitřní cenu knihy. Příručka je dobrou pomůckou pro poznání taktických názorů a organisace německé říšské obrany. —xy—

Kiesling Hans, Oberstl.: **Mit Feldmarschall von der Goltz Pascha in Mesopotamien und Persien.** Lipsko 1922, 8°, str. 192, 3 mapy. Cena neudána.

Colmar Goltz, v r. 1914 první generální guvernér v Belgii, jmenován byl na jaře velitelem 1. turecké armády jejíž úlohou bylo hájiti Cařihrad po čas operací u Dardanel a kryti pravé křídlo dardanelské fronty proti útokům z území Saroského zálivu. Když tamější boje schylovaly se ke konci, ustanoven byl Goltz velitelem tureckého vojska v Mezopotamii a Iraku. Anglickým postupem přes Kut-el-Amaru na sever k Bagdadu stala se tamější situace kritickou. Bylo nutné aby turecká vojska, tam operující, byla soustředěna a zesílena. Německo a Turecko usilovaly též připojiti Persii a Afghánistan k ustředním mocnostem. Goltz obdržel tuto in-

strukci: „Vypuditi ruské a anglické oddíly, které vnikly do Persie, a tím zabezpečiti budoucí samostatnost a svobodu Persie; podporovati perskou vládu při organisování armády; k těmto účelům organisovati 6. tureckou armádu ze všech tureckých oddílů, operujících dosud v pohraničním území persko-tureckém, ze sboru irackého, ze všech posádek a z důstojníků a mužstva, jež mu budou z Německa přiděleni. Třetí turecká armáda, umístěna na kavkazských hranicích, bude operaci 6. armády podporovati.“

Autor, poslední důstojník generálního štábu maršála Moltkeho, obral si za úkol vyličití jednak tyto operace, které vedly později k porážce a k zajištění anglického generála, jednak osvětliti německo-turecké operace v Persii a činnost německo-perské vojenské mise. Jeho dílo bude vítaným pramenem k studiu válečných příběhů od počátku vystoupení anglického vojska na březích delty eufratsko-tigriské až po smrt maršála Goltze. Škoda, že kniha jeho není vybavena lepšími a četnějšími mapami. —xy—

Brandt G., Oberstl.: **Studien über neuzeitliche Kavallerie an Hand der Kriegserfahrungen.** Charlottenburg 1924, Verlag „Offene Worte“, 8°, str. 62. Cena neudána.

„Úlohy jezdeckta zůstanou v zásadě tytéž, jako byly dříve; bude povoláno k tomu, aby vylhedalo nepřítele, zastřelo pohyby vlastního vojska, spolupůsobilo v bitvě k rozhodnutí, aby buď využítkovalo příznivý její výsledek neb krylo ústup. Vývoj taktiky, způsobený zdokonalením zbraní a novými vynálezy, nemá vlivu na způsob boje jezdeckta, ježto hlavní zbraň jezdeckta, t. j. kůň, není od moderní taktiky závislý; zlepšování jeho chovu a tím zvyšování jeho výkonnosti nemůže ovšem vyrovnati se nejnovějším vymoženostem válečné techniky.“

Osvětliti tento axiom na základě válečných zkušeností, obral si autor za úlohu. Jezdeckto může se velmi vhodně uplatniti při krytu hranic, při čemž však jeho výkonnost ještě před poče-

tím operaci se vyčerpává (německá 7., 8. a bavorská jezdecká divise v Lotrinsku r. 1914). Operativní výzvědná služba zůstává i nadále úkolem jezdeckva s tím však rozdílem, že hlavní důležitost bude mít výzvědný boj (operativní Kampflauftrag). Výzvědy na velikou vzdálenost budou úlohou letectva; jezdeckto má svým postupem připravit svoji úlohu v dalším boji mas. Boj jezdeckva s jezdecktem bude řídkým zjevem, a to jen tam, kde se setkají tyto zbraně při řešení výzvědných úloh. V rozhodujících velkých bojích uplatní se jezdecké útvary nejlépe tam, kde mohou samostatně pečovat o výživu a dovoz píce (operace jezdeckého sboru gen. Schmetova v Rumunsku v listopadu a v prosinci 1916). Organizace velikých jezdeckých mas se neosvědčila, nepřistoupili k tomu moment překvapení; za to může jich být použito po zdařeném průlomu nepřátelské fronty a jako strategické zálohy vrchního velitelství. Bezohledné pronásledování nepřitele po dobytém vítězství nebo krytí ústupu vlastního vojska zůstává i nadále úkolem jezdeckva. Nájezdů (raids) bude snad v budoucích válkách ještě více použito nežli dříve. Autor dochází k výsledku: světová válka ukázala, že podnikavému jezdecktu bude dáno v budoucnosti dosti příležitosti bojovat, jako dříve, na koni se zbraní v ruce.

Zajímavá studie podává pro jezdeckého důstojníka mnohá poučení a přispívá k objasnění o nevyřešené do sud otázce.

—xy—

Mjr. Dr. Hans Oelhafen: **Der Feldzug in Südwest 1914-15.** Auf Grund amtlichen Materials bearbeitet. Berlin, Safari-Verlag; hrsg. von der Gesellschaft für kolonialen Fortschritt e. V. 8e, str. 264, obrázků 42, náčrtů 27, příloh 5. Cena neudána.

Světová válka zastihla bývalou německou jihozápadní Afriku pro boj nepřipravenou. O její vojenskou obranu nebylo postaráno; počet ochranného vojska byl pouze tak veliký, že stačil sotva na zdoání vzpoury domorodého obyvatelstva. Uhájení kolonií, jež byla skoro o polovinu větší nežli Německo samo (825.000 km² proti 545.000 km²), proti soustředěným útokům vojska Jihoafrické Unie, bylo vůbec vyloučeno. Německý guvernér Seitz a velitel německé posádky plukovník Heydebreck omezili se pouze na hájení hranic a pomalý ústup, jehož výsledkem byla kapitulace, uzavřená 9. června 1915 s ge-

nerálem Bothou. — Prvním mobilizačním dnem určen byl 8. srpen 1914. Aktivní posádka byla rozmnožena povoláním tamějších kolonistů do zbraně a utvořeny zvláštní pomocné sbory z domorodců; celkový počet dosáhl asi 5000 mužů (3000 bojovníků a 2000 mužů služeb). Celkové ztráty činily 1348 mužů (z toho 36 důstojníků a 913 mužů, kapitulací zajatých). Výcvik aktivního vojska rovnal se výcviku jezdeckva v Německu; pěchota scházela úplně, byla nahrazena jezdecktem na koních nebo velbloudech. Horské a polní dělostřelectvo (potahy: velbloudi nebo volí) bylo sice moderní, ale mělo málo střeliva; záloha vycvičeného mužstva scházela; zákopníků nebylo vůbec. Take jiná výzbroj byla nedostatečná. Nepřítel byl ode všech podceňován. Jihoafrická Unie postavila skoro 60.000 dobře vyzbrojených mužů do boje, jimž velel gen. Botha. Byla to tak řečená „Defense Force“, občanské vojsko Boerů a Angličanů, které, byvši ministrem války Smutsem po vzoru švýcarské milice organizováno, mělo vlastně za úkol hájiti území Unie; jelikož však byly národní britské pluky a baterie dopraveny na evropská bojiště, odhlasován byl v Unii zákon, že „Defense Force“ může se užiti i za hranicemi. Vojsko vyznamenávalo se velikou inteligencí, sebevědomím, houževnatostí, láskou k vlasti a bezohledností. Bylo dobře vycvičeno a umělo snášeti utrapy koloniálních bojů. Autor zdůrazňuje, že německému vojsku bylo za těžko přizpůsobiti se zvláštní taktice nepřítelově a že jeho podceňování byla příčinou mnohých nezdarů. Gen. Botha počal hlavní útok z jihu, překročiv pohraniční řeku Oranje; jiné kolony postupovaly od Lüderitzbucht (Angra Pequena) a od Swakopmundu směrem ke Keetmanshoopu a Windhuku. S počátku měli Němci úspěchy (boj 26. 9. 1914 u Sandfontein, 18. 12. 1914 Naukila), ale brzy nato museli ustupovati do severních krajů kolonie. Keetmanshoop byl v dubnu, Windhuk v květnu boersko-anglickým vojskem obsazen. Německý guvernér Seitz uznáv, že další odpor je nemožný, vzdal se gen. Bothovi 9. července 1915 v táboře u Khorabu.

Autor vynasnažil se podati věrný a podrobný obraz krátkého tohoto dra- matu; neuvádí však pramenů, kterých užil. Náčrtý jsou přiměřené, sloh někdy příliš rozvláčný, připojené fotografie vystihují dobře ráz bojiště a domorodého obyvatelstva.

--xy